Streszczenie

„Skuteczność instrumentów ekonomicznych w zwalczaniu źródeł międzynarodowego terroryzmu"

Rozprawa doktorska porusza problematykę zastosowania i skuteczności instrumentów ekonomicznych wobec zjawiska międzynarodowego terroryzmu. Główną tezą pracy stanowi stwierdzenie, że prawidłowo dobrane i zastosowane narzędzia ekonomiczne mogą istotnie przyczynić się do ograniczenia tego problemu. Teza ta opiera się na twierdzeniu, że uderzając za pomocą rozwiązań społeczno – ekonomicznych bezpośrednio w źródła odpowiedzialne za powstawanie i eskalację działalności terrorystycznej, można przyczynić się do ograniczenia tego zjawiska. Wobec powyższego tezy pomocnicze stanowią twierdzenia, że represyjne instrumenty ekonomiczne stosowane wobec podmiotów wspierających działalność terrorystyczną (tzw. *state – sponsored terrorism*) mogą skutecznie przyczynić się do ograniczenia tego procederu oraz, że prewencyjne instrumenty ekonomiczne, adresowane do państw zmagających się ze zjawiskiem terroryzmu na swoim terytorium (tzw. *home – grown terrorism*), mogą powstrzymać rozwój tego zjawiska. Głównym celem pracy jest ocena efektywności tych instrumentów, a także sformułowanie wniosków i zaleceń w zakresie ich stosowania. Praca ma celu również uzupełnienie luki w literaturze naukowej, przedstawiając pozamilitarne metody zwalczania terroryzmu.

W rozdziale I omówione zostało zjawisko terroryzmu międzynarodowego od aspektów definicyjnych, przez historię i etapy rozwoju, klasyfikację ruchów terrorystycznych, po źródła współczesnego terroryzmu. Poznanie tych źródeł stanowi bowiem jedno z najważniejszych zadań dla zrozumienia uzasadnienia zastosowania rozwiązań ekonomicznych w walce z tym zjawiskiem. Szczególną uwagę zwrócono także na ekonomiczne aspekty terroryzmu i jego wpływu gospodarkę światową.

W rozdziale II zaprezentowano przesłanki stosowania instrumentów ekonomicznych w zwalczaniu terroryzmu, takie jak ograniczanie terroryzmu wspieranego przez państwo, utrudnianie finansowania działalności czy zmniejszanie poparcia społecznego dla paramilitarnych grup zbrojnych. W dalszej części dokonano podziału instrumentów ekonomicznych na represyjne i prewencyjne, przedstawiono ich charakterystykę, rolę i znaczenie.

W rozdziale III oraz IV przeprowadzono analizę przypadków zastosowania instrumentów ekonomicznych w zwalczaniu źródeł terroryzmu międzynarodowego. W rozdziale III zbadano zastosowanie represyjnych instrumentów ekonomicznych wobec zjawiska działalności terrorystycznej wspieranej przez państwo (przypadek Libii i Kuby) oraz wobec państw odpowiedzialnych za stwarzanie zagrożenia rozwojem terroryzmu nuklearnego (przypadek Indii i przypadek Pakistanu). W rozdziale IV skoncentrowano się zaś na analizie zastosowania prewencyjnych instrumentów ekonomicznych wobec państw zmagających się z problemem terroryzmu rodzimego (przypadek Somalii i Pakistanu), w tym o podłożu religijnym (przypadek Afganistanu), lewackim (Kolumbia), etnicznym (Kaszmir), nacjonalistycznym (Kosowo) czy separatystycznym (kraj Basków). Kryterium doboru podmiotów do badań przeprowadzonych w rozdziale III i IV oparto na podziale i klasyfikacji ruchów terrorystycznych, jaki w ujęciu teoretycznym przedstawionych w rozdziale I. Dla ułatwienia syntezy wyników przeprowadzonych badań, wnioski dla każdego z omówionych w rozdziale III i IV przypadków przedstawiono w tabelach podsumowujących.

W rozdziale V podjęto, podsumowującym, podjęto próbę oceny skuteczności zastosowania instrumentów ekonomicznych w zwalczaniu międzynarodowego terroryzmu. Na podstawie wyników badań przeprowadzonych w rozdziale III i IV, w pierwszej kolejności przedstawiono determinanty skuteczności represyjnych i prewencyjnych rozwiązań ekonomicznych w walce z tym problem, tj. szereg czynników, warunkujących, czy zastosowanie tych narzędzi przyniesie oczekiwany rezultat. W oparciu o powyższe, w dalszej części rozdziału V wysunięto wnioski i zalecenia dla stosowania tych rozwiązań w praktyce.

W pracy doktorskiej zastosowano metodę analityczno – opisową. Służy temu pogłębiona analiza zjawiska terroryzmu międzynarodowego, a także zagadnienia sankcji ekonomicznych i polityki rozwojowej, wobec których zaprezentowano podejście modelowe. Praca doktorska oparta jest przede wszystkim o źródła anglojęzyczne, a jej fundament stanowią specjalistyczne opracowania organizacji międzynarodowych, w tym przede wszystkim Banku Światowego i ONZ.